EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.8.2020
COM(2020) 358 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Vuosikertomus vuonna 2019 rahoitetuista Euroopan unionin humanitaarisen avun operaatioista

JOHDANTO 2

Vuonna 2019 tuetut HUMANITAARISEN AVUN OPERAATIOT 2

Yleiskatsaus tärkeimmistä tuetuista humanitaarisen avun operaatioista 2

Horisontaaliset painopisteet 9

Yhteenveto vuonna 2019 tehdyistä arvioinneista 11

Vuoden 2019 talousarvio 12

LISÄTIETOA JA LÄHTEITÄ 13

Luettelo vuoden 2014 kumppanuutta koskevan puitesopimuksen allekirjoittaneista yhteistyökumppaneista 13

JOHDANTO

Tässä kertomuksessa esitellään Euroopan komission välityksellä rahoitetut Euroopan unionin (EU) keskeiset toimet ja politiikkojen tulokset humanitaarisen avun alalla vuonna 2019. Kertomus on laadittu 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/96 19 artiklan mukaisesti.

Vuonna 2019 tuetut HUMANITAARISEN AVUN OPERAATIOT

Humanitaariset tarpeet kasvoivat edelleen vuonna 2019 monimutkaisten kriisien – ja niistä johtuvan väestön laajamittaisen pakkomuuton – sekä luonnonkatastrofien ja epidemioiden seurauksena. Tässä tilanteessa Euroopan komission EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto (ECHO) oli yhä tärkein humanitaarisen avun antaja, ja se osoitti 2,4 miljardia euroa miljoonille kriisien koettelemille ihmisille yli 80 maassa. Humanitaarisen avun kasvavan rahoitusvajeen korjaamiseksi ECHO jatkoi Grand Bargain -sopimuksen (nk. uusi diili) sitoumusten täytäntöönpanoa, erityisesti monialaisen yhteisen tarvearvioinnin osalta.

Merkittävä osa EU:n humanitaarisesta avusta suunnattiin kriisin uhreiksi joutuneille ihmisille Syyriassa ja sen naapurimaissa, muun muassa EU:n Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen humanitaarisen lohkon määrärahoista. EU tuki myös ”unohduttujen kriisien” keskellä eläviä väestöryhmiä, muun muassa Keski-Afrikan tasavallassa, Sudanissa, Pakistanissa, Kolumbiassa, Venezuelassa, Haitissa ja Filippiineillä.

ECHO oli keskeisessä asemassa humanitaarisen avun periaatteiden edistämisessä ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamisessa. Tässä yhteydessä se tiedotti aktiivisesti tietyistä humanitaarisista kriiseistä mutta vaikutti myös maailmanlaajuisesti toimimalla puheenjohtajana Punaisen Ristin kansainvälisen komitean (ICRC) avunantajien tukiryhmässä[1] ja Good Humanitarian Donorship -aloitteessa[2] (yhdessä Sveitsin kanssa).

ECHO rahoittaa ja käyttää näyttöön perustuvassa lähestymistavassaan Yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) kehittämää INFORM-riski-indeksiä, josta on tulossa tosiasiallinen riskinarviointimenetelmä monille organisaatioille, kuten YK:lle ja kansainvälisille valtiosta riippumattomille järjestöille.

Yleiskatsaus tärkeimmistä tuetuista humanitaarisen avun operaatioista

Sahel – monimutkainen kriisi

EU vastasi kiireellisiin humanitaarisiin tarpeisiin Burkina Fasossa, Mauritaniassa, Malissa, Tšadissa, Nigerissä, Nigeriassa ja Kamerunissa myöntämällä tukea 188 miljoonaa euroa. Tämä tuki käsitti nopean toiminnan mekanismeja (monia aloja kattava kolmen kuukauden hätäapupaketti) sekä tuen kansallisille rakenteille peruspalvelujen saatavuuden ylläpitämiseksi. EU:n tuella helpotettiin vaikeapääsyisten alueiden saavutettavuutta humanitaarisen avun lentopalvelujen, humanitaariseen apuun liittyvien siviili- ja sotilasalan toimien koordinoinnin

[1] ICRC:n avunantajien tukiryhmään kuuluu hallituksia, ylikansallisia organisaatioita ja kansainvälisiä laitoksia, jotka myöntävät vuosittain tukea vähintään 10 miljoonaa Sveitsin frangia.
[2] Good Humanitarian Donorship -aloite on epävirallinen avunantajafoorumi. Siihen kuuluu 42 avunantajaa, jotka ovat sitoutuneet antamaan tuloksellista ja vastuullista humanitaarista apua.

ja tiedonhallinnan avulla.

EU toimitti elintarvikkeita niukan satokauden aikana ja tarjosi ravitsemushoitoa lapsille, jotka kärsivät vakavasta akuutista aliravitsemuksesta ja tarvitsivat elintärkeää hoitoa. Lisäksi EU työskenteli aktiivisesti humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön jatkumon toteutumiseksi, jotta voitiin vahvistaa kriisistä kärsivien ihmisten selviytymiskykyä, ja puuttui heikon ruokaturvan ja akuutin aliravitsemuksen perimmäisiin syihin.

Keski-Afrikan tasavallan alueellinen kriisi

Keski-Afrikan tasavallan humanitaarinen tilanne ei ole parantunut helmikuussa allekirjoitetusta rauhansopimuksesta huolimatta. Keski-Afrikan tasavallalle sekä Kamerunissa ja Tšadissa oleville keskiafrikkalaisille pakolaisille osoitettiin 22,4 miljoonaa euroa, joilla tarjottiin monialaista humanitaarista apua ja vahvistettiin humanitaarisen avun koordinointia, turvallisuutta ja logistiikkaa.

Tšad-järven alueen kriisi

Nigeriassa, Nigerissä, Kamerunissa ja Tšadissa elävistä 17,4 miljoonasta ihmisestä 10,7 miljoonaa, mukaan lukien yli 6 miljoonaa lasta, tarvitsi humanitaarista apua. EU osoitti noin 64 miljoonaa euroa monialaiseen humanitaariseen apuun alueella.

Etelä-Sudan

Vuonna 2019 noin 7,5 miljoonaa eteläsudanilaista tarvitsi kiireellistä humanitaarista apua ja yli 2 miljoonaa Etelä-Sudanin pakolaista eli naapurimaissa. EU osoitti Etelä-Sudanille 51,6 miljoonaa euroa, joilla puututtiin koko maassa erittäin heikkoon ruokaturvaan ja laajalle levinneeseen aliravitsemukseen. Lasten ja naisten suojelu on yksi EU:n painopisteistä, kun otetaan huomioon maassa esiintyvä äärimmäinen väkivalta ja seksuaalisen väkivallan käyttö sodankäynnin aseena.

Sudan

Maata koettelivat vuosikymmeniä kestäneen konfliktin vaikutukset, joita ennennäkemätön talouskriisi ja elintarvikkeiden hinnannousu syvensivät entisestään. Lisäksi 25 prosenttia väestöstä kärsi erittäin heikosta ruokaturvasta. Valtaosa EU:n humanitaarisesta avusta – 55,7 miljoonaa euroa – käytettiin vuonna 2019 elintarvikeapuun ja ravitsemushoitoon, joka suunnattiin pääasiassa alle 5-vuotiaille lapsille sekä raskaana oleville ja imettäville naisille. Jotta sudanilaisten mahdollisuuksia päästä pitkäaikaisen sosiaalisen suojelun piiriin voitaisiin parantaa, EU täydentää humanitaarista rahoitusta kehitysavulla, jolla autetaan vahvistamaan yhteisöjen selviytymiskykyä.

Suurten järvien alueen alueellinen kriisi

Jatkuva konflikti ja ebolaepidemia koettelivat sekä Kongon demokraattista tasavaltaa että Kongon tasavaltaa. Komissio osoitti alueelle 72 miljoonaa euroa muun muassa ebolaepidemian torjuntaan. Lisäksi käytettiin 7 miljoonaa euroa ECHOn lento-ohjelman toimintaan.

Etiopia

Sisäisten pakolaisten määrä kasvoi Etiopiassa etnisten väkivaltaisuuksien seurauksena ja oli korkeimmillaan 3,1 miljoonaa vuoden 2019 alussa ja laski sitten 2 miljoonaan. Vaikka turvallisia ja vakaita oloja ei aina voitu taata, viranomaiset pyrkivät palauttamaan pakolaisia kotiseuduilleen ja rikkoivat siten vapaaehtoisen ja turvallisen paluun periaatteita. EU myönsi

väkivaltaisuuksista kärsineiden ihmisten auttamiseen 51,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Niillä rahoitettiin elintarvikkeita, majoitusapua, välttämättömiä kotitaloustarvikkeita, aliravitsemukseen liittyvää hoitoa, vesihuoltoa, puhtaanapitoa ja suojelua. Suurin osa rahoituksesta osoitettiin ihmisille, jotka olivat joutuneet jättämään kotinsa ja elinkeinonsa paetessaan väkivaltaa ja tuhoa.

Kenia

Keniassa elää noin 490 000 pakolaista, mutta hallituksen leiripolitiikan vuoksi he ovat täysin avusta riippuvaisia. Uusi kuiva kausi heikensi noin 2,6 miljoonan ihmisen ruokaturvaa, pakotti väestöä siirtymään kotiseuduiltaan ja lisäsi laidunalueiden ja vesivarojen niukkuudesta johtuvien selkkausten riskiä.

EU myönsi Kenialle 15,95 miljoonaa euroa, joista 11,5 miljoonaa euroa osoitettiin pakolaisleireille, 1,3 miljoonaa euroa äkillisille katastrofeille alttiiden kolmen piirikunnan katastrofivalmiuksien parantamiseen ja 3,15 miljoonaa euroa kuivuudesta ja tulvista johtuviin hätätilanteisiin leirien ulkopuolella.

Somalia

Humanitaarisen avun tarve pysyi suurena epävakaisena jatkuvien sääolojen ja aseellisen selkkauksen vuoksi. Uusi kuiva kausi heikensi osaltaan humanitaarista tilannetta, vaikka maan eteläosassa satoi vuoden lopussa keskimääräistä enemmän, mikä aiheutti jokien voimakasta tulvimista. Yli 500 000 ihmistä kärsi tulvien seurauksista, ja ne pakottivat 370 000 ihmistä muuttamaan kotiseuduiltaan ja tuhosivat satoja. Tämän seurauksena väestön selviytymiskyky heikkeni ja elpyminen viivästyi. Komissio myönsi kriisin helpottamiseksi noin 63 miljoonaa euroa.

Uganda

Uganda on ottanut vastaan 1,41 miljoonaa pakolaista, joista 91 prosenttia on peräisin Etelä-Sudanista ja Kongon demokraattisesta tasavallasta. Lisäksi vuoden 2018 elokuusta alkaen maata on uhannut suuri riski ebolaepidemian leviämisestä naapurimaasta Kongon demokraattisesta tasavallasta, jossa epidemia riehuu pahemmin kuin koskaan aiemmin. EU osoitti 33 miljoonaa euroa suojeluun, elintarvikeapuun, terveydenhuoltoon, juomaveden ja puhtaanapitopalvelujen saatavuuteen sekä pakolaisille ja heitä vastaanottaville yhteisöille tarkoitettuun koulutustukeen. Lisäksi myönnettiin tukea ebolaepidemiaan varautumiseen ja sen seurantaan ja torjuntaan sekä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten selviytymiskyvyn ja omavaraisuuden parantamiseen, jotta voitaisiin vähentää heidän pitkäaikaista riippuvuuttaan avusta.

Eteläinen Afrikka ja Intian valtameren alue

Eteläisessä Afrikassa ja Intian valtameren alueella esiintyy säännöllisesti äärimmäisiä sääilmiöitä, jotka yleistyvät ja voimistuvat ilmastonmuutoksen seurauksena. EU osoitti eteläiselle Afrikalle ja Intian valtameren alueelle yli 66 miljoonaa euroa, joilla rahoitettiin humanitaarista hätäapua ja katastrofivalmiuksia sekä vahvistettiin paikallisyhteisöjen ja katastrofien hallinnasta vastaavien viranomaisten valmiuksia selviytyä toistuvista luonnonmullistuksista.

Eteläistä Afrikkaa koetteli kaksi voimakasta hirmumyrskyä, joiden seurauksista joutui kärsimään kolme miljoonaa ihmistä Sambiassa, Swazimaassa, Lesothossa, Madagaskarissa, Mosambikissa, Zimbabwessa, Malawissa ja Komoreilla. EU toimitti hirmumyrskyjen koettelemiin maihin välittömästi humanitaarista apua ja aktivoi EU:n

pelastuspalvelumekanismin Mosambikissa.

Talouskriisin keskellä oleva Zimbabwe joutui kokemaan kovia iskuja, joihin kuului hirmumyrsky Idai. Sen seurauksena 7,7 miljoonaa ihmistä eli yli puolet maan väestöstä on kärsinyt ankarasta elintarvikepulasta. EU myönsi 31,6 miljoonaa euroa hirmumyrskyn vaikutusten lieventämiseen keskittyen lähinnä humanitaariseen elintarvikeapuun ja katastrofivalmiuksien kehittämiseen.

Venezuela

Venezuelan sosioekonominen romahdus johti siihen, että 3,9 miljoonaa venezuelalaista joutui siirtymään pois kotiseudultaan vuonna 2019. YK:n humanitaarisen avun koordinointitoimiston (OCHA) mukaan vähintään 7 miljoonaa ihmistä oli humanitaarisen avun tarpeessa, lähinnä terveydenhuoltopalvelujen ja koulutuksen heikon saatavuuden sekä elintarvikepulan ja heikon ravitsemuksen seurauksena.

EU osoitti yhteensä 55 miljoonaa euroa kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ihmisten humanitaariseen apuun ja vastaanottavien yhteisöjen tukemiseen. ECHO perusti toukokuussa Caracasiin toimiston toiminnan tiiviin seurannan varmistamiseksi. Humanitaarisen vaikuttamistoiminnan vahvistaminen edisti humanitaarisen toimintatilan avaamista maassa, ja ECHO oli eturintamassa Brysselissä lokakuussa järjestetyssä Venezuela Solidarity -konferenssissa.

Kolumbia

Kolumbian humanitaarinen tilanne heikkeni jyrkästi sisäisen konfliktin laajenemisen ja maahan Venezuelasta saapuneiden 1,6 miljoonan pakolaisen vaikutuksesta. Kolumbia on hyvin altis luonnonkatastrofeille, ja konfliktialueilla sijaitsevat kunnat ovat erityisessä vaarassa. Noin 140 000 ihmistä joutui siirtymään kotiseudultaan ja liikkumisrajoitukset vaikuttivat yli 350 000 ihmiseen vaikeuttaen toimeentulon hankkimista ja peruspalvelujen saatavuutta. Arvion mukaan naapurimaat ottivat vastaan 350 000 kolumbialaista pakolaista.

ECHO myönsi 11 miljoonaa euroa konfliktin ja luonnonkatastrofien koettelemien ihmisten auttamiseen Kolumbiassa ja muualla alueella. Apu kohdennettiin muun muassa suojeluun, terveydenhuoltoon, vesihuoltoon ja puhtaanapitoon, koulutukseen ja katastrofivalmiuksiin.

Haiti

Poliittinen kuohunta, väkivallan lisääntyminen ja talouden laskusuhdanne ovat heikentäneet kaikkein heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien ennestään vähäistä ostovoimaa Haitissa, ja 3,7 miljoonaa ihmistä kärsii akuutista elintarvikekriisistä. ECHO myönsi 14 miljoonaa euroa akuutin ruokapulan torjumiseen ja humanitaarisen avun koordinoinnin tukemiseen. Lisäksi 3 miljoonaa euroa investoitiin katastrofivalmiuksiin.

Afganistanin kriisi (Afganistan, Pakistan ja Iran)

Afganistanin konflikti on yksi maailman tuhoisimmista. Konfliktin voimakkaasti koettelemilla alueilla elää 17 miljoonaa ihmistä (puolet maan väestöstä), ja heistä 3,4 miljoonaa on joutunut siirtymään pois kotiseudultaan maan sisällä. Maailmassa on noin 10 miljoonaa paperillista tai paperitonta afganistanilaispakolaista. Iran ja Pakistan ovat ottaneet vastaan suurimman osan afganistanilaispakolaisista, joita he avustavat. Iranissa heitä on lähes kolme miljoonaa ja

Pakistanissa neljä miljoonaa.

ECHO osoitti Afganistanille 61 miljoonaa euroa, jotka on suunnattu erityisesti hätäapuun ja traumojen hoitoon. EU:n humanitaarisella avulla tuettiin Iranissa ja Pakistanissa afganistanilaispakolaisia ja kaikkein haavoittuvimpia paikallisia väestöryhmiä 18 miljoonalla eurolla. EU tuki Iranissa afganistanilaislasten koulutusta, mikä edellytti lasten perheiden rekisteröimistä. Muita EU:n apua saaneita aloja olivat sekä Iranissa että Pakistanissa vesihuolto, puhtaanapito ja hygienia, ruokaturva ja elinkeinot, majoitusapu, suojelu ja terveydenhuolto.

Rohingojen kriisi (Myanmar ja Bangladesh)

Myanmarin rohinga-väestö on joutunut järjestelmällisen syrjinnän ja väkivallan kohteeksi. Cox's Bazarissa (Bangladesh) sijaitsevassa pahasti ylikansoitetussa jättileirissä oli vuoden 2019 lopussa 855 000 YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) rekisteröimää rohinga-pakolaista. Pakolaiset ovat olleet täysin riippuvaisia humanitaarisesta avusta. Heillä ei ole liikkumisvapautta eikä toimeentulomahdollisuuksia eikä heidän käytettävissään ole sosiaalipalveluja. Alue on lisäksi erittäin altis luonnonkatastrofeille. Noin 600 000 rohingaa elää edelleen Myanmarissa Rakhinen osavaltiossa surkeissa olosuhteissa. Osa heistä on eristysleireillä, ja he ovat täysin riippuvaisia humanitaarisesta avusta.

EU on antanut 36 miljoonaa euroa humanitaarista apua rohinga-kriisin helpottamiseksi Bangladeshissa ja Myanmarissa. Apu koski perusterveydenhuoltoa, vesihuoltoa ja puhtaanapitoa, majoitus- ja ravintoapua, koulutusta, suojelua, psykososiaalista tukea ja katastrofiriskin vähentämistä.

Filippiinit

Mindanao on joutunut kärsimään pitkäkestoisista sisäisistä konflikteista, ja noin 400 000 ihmistä (ml. maan sisäiset pakolaiset ja kotiseudulleen palanneet ihmiset) on humanitaarisen avun tarpeessa. Filippiinit on myös yksi katastrofiherkimmistä maista maailmassa. EU myönsi maalle yhteensä 6,7 miljoonaa euroa humanitaarista apua, joka on tarkoitettu konfliktin koettelemille ihmisille Mindanaossa (hätämajoitusta, vesihuolto-, puhtaanapito- ja hygieniapalveluja, terveydenhuoltoa, elintarvikkeita ja muita tarvikkeita ja koulutusta) sekä luonnonkatastrofien jälkeen annettavaan hätäapuun ja katastrofivalmiuksiin.

Syyrian kriisi

Syyrian konflikti jatkuu jo yhdeksättä vuotta, ja maan sisällä yli 11 miljoonaa ihmistä on humanitaarisen avun tarpeessa. EU osoitti yhteensä 260 miljoonaa euroa elintärkeän avun toimittamiseksi Syyriaan sekä elintarvikkeiden, lääkkeiden, juomaveden ja majoitusavun toimittamiseksi Libanonissa, Jordaniassa ja Egyptissä oleville syyrialaispakolaisille. Naapurimaissa Libanonissa ja Jordaniassa EU:n humanitaarisella rahoituksella tuettiin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville pakolaisille tarkoitettuja käteisavustuksia, sillä ne ovat kustannustehokkain ja ihmisarvoisin avunantomuoto.

ECHO osallistui kansainvälisiin diplomaattisiin aloitteisiin, joita olivat esimerkiksi Brysselissä pidetty Syyrian ja sitä ympäröivän alueen tulevaisuuden tukemista käsitellyt kolmas

konferenssi, kansainväliseen Syyrian tukiryhmään kuuluva humanitaarinen erityistyöryhmä Genevessä sekä helmikuussa Genevessä ja marraskuussa Kööpenhaminassa pidetyt johtavien virkamiesten kokoukset.

Irak

Irakissa humanitaarista apua tarvitsee edelleen 6,7 miljoonaa ihmistä. Heistä 1,6 miljoonaa on maan sisäisiä pakolaisia, joista 375 000 elää leireillä. ECHO toteutti 38 miljoonalla eurolla operaatioita, joissa tarjottiin kiireellistä terveydenhoitoa, perusmajoitusta, juomavettä, puhtaanapito- ja hygieniapalveluja sekä humanitaarista suojelua. Toimet oli suunnattu erityisesti maan sisäisille pakolaisille. ECHO rahoitti seksuaalisesta väkivallasta selvinneille tarkoitettua tukea ja tarjosi fysioterapia- ja kuntoutustukea konfliktin uhreille, erityisesti Luoteis-Irakissa eläville jesideille ja muille konfliktin koettelemille ryhmille.

ECHO tuki julkisten peruspalvelujen palauttamista sodan runtelemilla alueilla ja auttoi näin 4,5 miljoonaa ihmistä palaamaan koteihinsa. Tuki käsitti hätätilanteissa annettavan koulutuksen, jolla lapsia autetaan palaamaan kouluun usein vuosia kestäneen tauon jälkeen.

ECHO tarjosi perheille oikeudellista apua henkilöasiakirjojen hankkimiseksi kadonneiden asiakirjojen tilalle tai koska niitä ei ollut koskaan myönnetty nk. Islamilaisen valtion pitäessä valtaa. Lisäksi se toimitti peruspalveluja ylikansoitettuihin vankiloihin, apua säilöönottokeskuksissa oleville alaikäisille sekä yhteisöpohjaisia mekanismeja entisten lapsisotilaiden sopeuttamiseksi takaisin yhteiskuntaan.

Jemen

Maata koettelee tällä hetkellä suurin humanitaarinen kriisi maailmassa. Humanitaarisen avun tarpeessa on 24,1 miljoonaa ihmistä (80 prosenttia väestöstä), ja heistä 3 miljoonaa on sisäisiä pakolaisia. Puutteellinen ruokaturva koskettaa 20 miljoonaa jemeniläistä, ja vähintään 238 000 ihmistä kärsii nälänhädästä. Lisäksi maan terveydenhuoltopalvelut ovat romahtaneet, minkä seurauksena 19,7 miljoonaa ihmistä on hoidon tarpeessa ja maassa on 460 000 epäiltyä koleratapausta. Elintarvikkeiden, polttoaineen ja lääkkeiden maahantuonti on rajoitettua ja riittämätöntä, ja kouluja on suljettu.

ECHO toteutti 115 miljoonalla eurolla operaatioita, joissa tarjottiin elintarvikkeita, terveydenhuoltopalveluja, koulutusta, vesihuoltoa, majoitusapua ja hygieniapakkauksia sodan koettelemille alueille ja kotiseudultaan siirtymään joutuneelle väestölle. Rahoitus suunnattiin vakavasti aliravittujen lasten hoitoon, kolera-, tuhkarokko- ja kurkkumätäepidemioiden torjuntaan, vammaisten kuntouttamiseen ja luokkahuoneiden kunnostamiseen. Samalla tuettiin YK:n humanitaarisen avun lentopalveluja, joissa on kyse kriittisten ja luotettavien lento- ja merikuljetusten tarjoamisesta humanitaarisen avun työntekijöille.

Turkki

Turkissa on edelleen maailman suurin pakolaisyhteisö, joka muodostuu 3,6 miljoonasta tilapäistä suojelua saavasta syyrialaisesta ja noin 370 000 muusta kuin syyrialaisesta, joiden on rekisteröity olevan kansainvälisen suojelun kohteena. EU toimitti Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen ensimmäisessä ja toisessa erässä humanitaarista apua yhteensä

2,4 miljardia. Varoilla tuettiin noin 1,7:ää miljoonaa pakolaista 64 hankkeessa, joiden toteutuksesta vastasi 19 perustarpeiden, epävirallisen koulutuksen, suojelun ja terveydenhuollon aloilla toimivaa kumppaniorganisaatiota.

ECHO teki vuonna 2019 sopimukset 1,021 miljardista eurosta. Valtaosa rahoituksesta liittyi hätätilanteiden sosiaaliseen turvaverkkoon (ESSN). Tämän lippulaivaohjelman avulla 1,7 miljoonalle pakolaiselle suoritettiin kuukausittain pankkikortin kautta käteismaksuja heidän perustarpeidensa kattamiseksi. Koulutusta tukeva ehdollinen rahansiirto-ohjelma (CCTE) on hätätilanteissa annettavaa koulutusta koskeva ohjelma, joka saavutti yli 560 000 lasta. Se tarjoaa haavoittuvassa asemassa oleville perheille käteissiirtoja, joilla edistetään pakolaislasten kouluun ilmoittautumista ja säännöllistä koulunkäyntiä.

Länsi-Balkan

Vuoden 2018 alussa paljastui uusi pakolaisten käyttämä alareitti, joka kulkee Bosnia ja Hertsegovinan kautta kohti Kroatiaa ja Sloveniaa. Bosnia ja Hertsegovinaan saapui 29 000 huolestuttavassa tilanteessa olevaa ihmistä vuonna 2019, kun vastaava luku vuonna 2018 oli 24 000. Maassa on yhteensä noin 8 000 maahanmuuttajaa ja pakolaista, joista noin 2 000 viettää yönsä vailla kunnollista suojaa (vallatuissa taloissa, hylätyissä rakennuksissa tai rautatieasemilla). EU myönsi Bosnia ja Hertsegovinalle humanitaarista apua 3,8 miljoonaa euroa. ECHO tarjosi humanitaariseen työhön osallistuvien kumppaneidensa kautta pakolaisille ja maahanmuuttajille terveydenhuoltopalveluja, suojelua ja tukitoimia (mukaan lukien haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tunnistaminen, elintarvikkeita ja muita tarvikkeita koskeva hätäapu ja lääkinnällinen apu).

Ukraina

Konflikti vaikuttaa yli 5,2 miljoonaan ihmiseen, joista 3,5 miljoonaa on humanitaarisen avun tarpeessa lähinnä hallituksen hallintaan kuulumattomilla alueilla ja yhteyslinjan kummallakin puolella. EU on jäsenvaltioidensa kanssa Ukrainan suurin avunantaja. Yhdessä ne tarjoavat maalle humanitaarista apua, varhaista jälleenrakennusapua ja kehitysapua. Konfliktin alusta lähtien EU on osoittanut Ukrainalle yli 762,5 miljoonaa euroa, joista noin puolet humanitaariseen apuun. EU on tähän mennessä myöntänyt (Euroopan komission kautta) humanitaarista apua yli 141,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 summasta osoitettiin 23 miljoonaa euroa 11 kumppanille, jotka työskentelevät yhteyslinjan molemmilla puolilla seuraavilla kuudella avustusalalla: terveydenhuolto, majoitus, vesihuolto-, hygienia- ja puhtaanapitopalvelut, koulutus, perustarpeet ja suojelu.

Libya

Tällä hetkellä 820 000 libyalaista on humanitaarisen avun tarpeessa. Terveydenhuoltolaitoksista 20 prosenttia on suljettu, koska ne ovat tuhoutuneet tai vahingoittuneet tai ne on otettu haltuun. Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vastainen rikollisuus rehottaa, maassa esiintyy ihmiskauppaa, ja avun perille toimittamisessa ja avustusjärjestöjen paikan päälle pääsemisessä on esteitä.

ECHO toteutti 8 miljoonalla eurolla operaatioita, joissa tarjottiin konfliktin uhrien välttämätöntä terveydenhoitoa, muun muassa sotatilanteessa tehtäviä hätäleikkauksia,

vammojen hoidossa käytettäviä tarvikkeita, fyysistä kuntoutusta, proteeseja ja psykososiaalista tukea, välttämättömiä lääkkeitä ja sukupuolisidonnaisesta väkivallasta selvinneille uhreille tarkoitettua hoitoa. Avun ansiosta perusterveydenhuoltopalvelut saatiin uudelleen käyntiin konfliktin koettelemilla alueilla ja Bengasissa ja Sirtessä aloitettiin välttämätön koulutus, jonka avulla tuhansille lapsille saatettiin tarjota peruskoulutusta ja psykososiaalista tukea. EU toimitti myös elintarvikeapua ja toimeentulotukea sekä käteisavustuksia kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville ihmisille. Palveluja tarjottiin erotuksetta kaikille haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille, muun muassa muuttajille, pakolaisille ja turvapaikanhakijoille.

Egypti

Suurten kaupunkien, kuten Kairon ja Aleksandrian, ahtaimmin asutuilla ja köyhimmillä alueilla on jumissa 250 000 rekisteröityä pakolaista, ja näillä alueilla myös pakolaisia vastaanottavat yhteisöt ovat erityisen haavoittuvia. Noin puolet pakolaisista on tullut Syyriasta ja loput ovat lähtöisin pääasiassa Itä-Afrikasta, Irakista ja Jemenistä.

Vuonna 2019 ECHO toteutti 5 miljoonalla eurolla operaatioita, joissa tarjottiin humanitaarista suojelua, kiireellisiä terveydenhuoltopalveluja (erityisesti äideille suunnattua ja lisääntymisterveydenhoitoa), hätätilanteissa annettavaa koulutusta sekä käteisavustuksia perustarpeiden kattamiseen. Kaikista pakolaisista 38 prosenttia on lapsia, ja vailla huoltajaa olevien ja huoltajastaan eroon joutuneiden lasten osuus on kasvamassa.

Länsi-Saharan kriisi

Kymmeniätuhansia länsisaharalaisia pakolaisia on jäänyt keskelle unohtunutta ja pitkittynyttä kriisiä neljä vuosikymmentä kestäneen ratkaisemattoman poliittisen selkkauksen ja sen humanitaaristen vaikutusten seurauksena. He elävät Lounais-Algerian aavikolla viidellä pakolaisleirillä ja ovat riippuvaisia humanitaarisesta avusta.

ECHO toteutti 9 miljoonalla eurolla operaatioita, joissa toimitettiin elintarvikkeita ja torjuttiin länsisaharalaisten pakolaislasten ja -naisten lisääntyvää aliravitsemusta sekä toimitettiin juomavettä. ECHO hankki myös välttämättömiä lääkkeitä, joiden avulla katettiin 80 prosenttia leireillä elävien ihmisten terveydenhoitotarpeista, sekä toimitti erityistukea vammaisille. Lisäksi ECHO järjesti hätätilanteissa annettavaa koulutusta ja kohensi huonossa kunnossa olevia koulutusinfrastruktuureja ja koulujen saniteettitiloja.

Horisontaaliset painopisteet

ECHO osoitti aikaisempien sitoumustensa mukaisesti 10 prosenttia EU:n humanitaarisen avun vuoden 2019 talousarviosta hätätilanteissa annettavaan koulutukseen ja piti kiinni sitoumuksestaan toimittaa 35 prosenttia humanitaarisesta avusta käteissiirtoina. Vuonna 2019 hyväksyttiin myös toimintaohjeet, jotka koskevat vammaisten huomioon ottamista EU:n rahoittamassa humanitaarisessa avustustoiminnassa (”The Inclusion of Persons with Disabilities in EU-funded Humanitarian Aid Operations”).

Koulutus hätätilanteissa

ECHO jatkoi toimintaansa hätätilanteissa annettavan koulutuksen maailmanlaajuisena

huippuosaajana. ECHO osoitti hätätilanteissa annettavaan koulutukseen 166 miljoonaa euroa rahoitusta, jolla tuettiin toimintaa 52 maassa ja josta hyötyi yli 2,5 miljoonaa avustettavaa. Sillä turvattiin erityisen haavoittuvassa tilanteessa oleville tytöille ja pojille mahdollisuus turvalliseen ja laadukkaaseen koulutukseen.

Parantaakseen hätätilanteissa annettavan koulutuksen tuntemusta ja näkyvyyttä ECHO järjesti toukokuussa 2019 korkean tason tapaamisen ”Koulutus hätätilanteissa: School4All” yhdessä komission jäsen Christos Stylianidesin, Nobelin rauhanpalkinnon saaneen Denis Mukwegen, Handicap International -järjestön lähettilään Axelle Redin ja laulaja Typh Barrow’n kanssa. ECHO käynnisti sosiaalisessa mediassa kampanjan ”#RaiseYourPencil for #School4All”, jolla pyritään osoittamaan solidaarisuutta kaikille kriisien koettelemille lapsille, jotka eivät voi käydä koulua.

Käteisavustukset

ECHO edisti edelleen käteissiirtoja koskevia keskusteluja. Se on ollut keskeisessä asemassa pyrittäessä edistämään avunantajien tiiviimpää koordinointia hyväksymällä avunantajien yhteisen julkilausuman käteisavustuksista kahdessa pilottimaassa, Nigeriassa ja Bangladeshissa.

ECHO julkaisi EU:n käteisavustuksia koskevan asiakirjan ”EU Cash Compendium 2019: Doing More Cash, Better”, jossa painotetaan hanketasolla saavutettuja tuloksia viitaten ECHOn käteisavustussiirtoja koskevissa ohjeissa ”Large-scale Cash Guidance Note” esitettyihin suosituksiin. Asiakirjassa tuodaan esiin seikkoja, joiden suhteen hankkeissa toimitaan totutusta poikkeavalla tavalla, ja tarkastellaan, miten niissä noudatetaan ECHOn käteisavustussiirtoja koskevien ohjeiden suosituksia ja varmistetaan koordinointi muiden avunantajien ja sosiaalisten turvaverkkojen kanssa. Asiakirjassa kuvataan myös haasteita ja saatuja kokemuksia. Monissa maissa on jo päästy ainakin ohjeissa kaavailtuun tehokkuussuhteeseen 85:15 (85 prosenttia rahoituksesta saavuttaa kohderyhmään kuuluvat avustettavat).

Innovointi ja yksityisen sektorin osallistuminen

ECHO osallistui edelleen maailmanlaajuiseen keskusteluun, erityisesti Maailman talousfoorumin vuotuisessa kokouksessa, YK:n talous- ja sosiaalineuvoston (Ecosoc) humanitaaristen asioiden ryhmässä, YK:n yleiskokouksessa ja Berliinissä järjestetyssä avunantajien kokouksessa, jossa käsiteltiin innovoinnin tulevaisuutta humanitaarisessa toiminnassa. ECHO tuki edelleen innovatiivisten lähestymistapojen kehittämistä humanitaarisen avun täytäntöönpanosuunnitelmien alakohtaisia politiikkoja koskevan liitteen avulla. Liitteessä kannustetaan kumppaneita pienentämään humanitaarisen avun ympäristöjalanjälkeä käyttämällä digitaalisia toimintamalleja ja tukemalla vuonna 2020 myönnettävää Euroopan innovaationeuvoston Horisontti 2020 -palkintoa, joka myönnetään vuonna 2020 humanitaarisen avun tarpeisiin kehitetystä kohtuuhintaisesta huipputeknologiasta.

EU:n johtovastuu sukupuoliperusteiselta väkivallalta suojelemista hätätilanteissa koskevassa toimintakehotuksessa

ECHO on jäsenenä maailmanlaajuisessa aloitteessa ”Call to Action on Protection from Gender-Based Violence in Emergencies” (sukupuoliperusteiselta väkivallalta suojelemista hätätilanteissa koskeva toimintakehotus). YK:n väestörahaston (UNFPA) johtamalla tehostetun toimintavalmiuden hankkeella (ECHOn ohjelma) edistettiin virastojen yhteisten normien laatimista sukupuoliperusteisesta väkivallasta hätätilanteissa sekä ohjeiden laatimista siitä, miten laaditaan tilannekohtaisia toimintakehotukseen liittyviä etenemissuunnitelmia (Nigerian ja Kongon demokraattisen tasavallan pilottihankkeiden pohjalta). Vuosien 2018 ja 2019 aikana ECHO osoitti noin 52 miljoonaa euroa seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisyyn ja torjuntaan. ECHO käynnisti ensimmäisen sukupuoli–ikä-indikaattoriaan koskevan verkko-oppimishankkeen.

ECHOn lento-ohjelma (Afrikka) ja humanitaarisen avun lentokuljetuspalveluille suunnattu tuki

ECHOn lento-ohjelma on humanitaarisen avun lentokuljetuspalvelu, jota hoidetaan kuudella lentokoneella. Lento-ohjelman määrärahat ovat 12,4 miljoonaa euroa, ja palvelu on maksuton ECHOn kumppaneille ja humanitaarisille järjestöille. Lentokuljetuksilla tuettiin vuonna 2019 yli 250 hanketta ja kuljetettiin yli 25 000 humanitaarisen avun työntekijää ja noin 200 tonnia rahtia.

Lisäksi EU tuki voittoa tavoittelemattomia humanitaarisia lentokuljetuksia muun muassa osoittamalla 25 miljoonaa euroa YK:n alaisen Maailman ruokaohjelman (WFP) humanitaarisen avun lentokuljetuksille ja sen logistiikkaoperaatioille 12 maassa.

Yhteenveto vuonna 2019 tehdyistä arvioinneista

Yhdistetty arviointi EU:n humanitaarisista avustustoimista Keski-Afrikassa ja humanitaarisen avun koordinoinnista (2014–2018)

EU edisti merkittävästi kiireellisimpiin tarpeisiin vastaamista ja humanitaarisen avun lisäämistä Keski-Afrikassa. Vahvuuksiin kuuluivat ECHOn toiminta ja tavoiteltujen tulosten toteutuminen kumppaneiden avulla sekä OCHAn koordinointitehtävän tukeminen, erityisesti paikkaamalla koordinoinnissa havaitut puutteet.

Arvioinnissa tuotiin esiin haasteita, jotka liittyvät pitkäaikaisiin tarpeisiin vastaamiseen ja koordinoinnissa edelleen esiintyvien puutteiden korjaamiseen, ja esitettiin suosituksia EU:n humanitaarisen avun ja koordinoinnin tukemiseksi alueella jatkossa.

Yhdistetty arviointi EU:n humanitaarisista avustustoimista Afganistanissa ja kumppanuudesta Norjan pakolaisneuvoston kanssa (2014–2018)

Arvioinnissa todettiin, että ECHO on keskeinen toimija Afganistanin avustustoiminnassa ja että se tukee kehitysyhteistyön ja humanitaarisen toiminnan välistä synergiaa. ECHOn toimilla autetaan puuttumaan konfliktin ja katastrofien välittömiin seurauksiin hätäapumekanismin ja sisäisille pakolaisille tarkoitettujen käteisavustusten avulla (enimmäkseen tarpeisiin perustuvaa apua).

Kumppanuutta koskevassa arvioinnissa kumppanuuden katsottiin olevan laadukasta. Kaikilla

tasoilla toteutettavasta säännöllisestä, kattavasta ja avoimesta tietojenvaihdosta oli vahvaa näyttöä, ja luottamus oli tietojenvaihdossa keskeinen tekijä. Arvioinnissa havaittiin myös joitakin heikkouksia: jotkin menettelyt olivat tehottomia, sisäisessä viestinnässä oli joitakin ongelmia ja tarkastusvaatimukset aiheuttivat molemmille osapuolille huomattavia kustannuksia.

Vuoden 2019 talousarvio

1. Luettelo komission humanitaarisen avun alalla tekemistä rahoitussopimuksista[3]:
   EU:n tekemät humanitaarista apua koskevat sopimukset ovat saatavilla varainhoidon avoimuuden järjestelmän verkkosivustolla.

2. Talousarvion toteutuminen

ECHON VUODEN 2019 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvioon eivät sisälly ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot jäsenvaltioista

Alue/maa	Määrä	%
Afrikka	**632**	**29**
Sudan ja Etelä-Sudan	105	
Keski-Afrikka	68	
Suurten järvien alue	72	
Afrikan sarvi	163	
Eteläinen Afrikka, Intian valtameren alue	60	
Länsi-Afrikka	138	
Pohjois-Afrikka	17	
Afrikka	10	
Lähi-itä, Kaakkois-Eurooppa ja itäiset naapurimaat	**1 062**	**50**
Lähi-itä	436	
Kaakkois-Eurooppa ja itäiset naapurimaat	627	
Aasia, Tyynenmeren alue	**127**	**6**
Lounais- ja Keski-Aasia	75	
Kaakkois-Aasia ja Tyynenmeren alue	52	
Latinalainen Amerikka, Karibian alue	**104**	**5**
Latinalainen Amerikka	84	
Karibian alue	20	
Maailmanlaajuiset katastrofit	**40**	**2**

[3] Mukaan lukien asianomaisten kumppaniorganisaatioiden nimet.

Pelastuspalvelu[4]	95	4
EU:n vapaaehtoisapu	18	1
Täydentävät toimet ja tuki	68	3
YHTEENSÄ	2 146	100

(milj. euroa)

LISÄTIETOA JA LÄHTEITÄ

- Tietoa ECHOn toiminnasta: http://ec.europa.eu/echo/en
- Taloudellisia tietoja Euroopan komission humanitaarisen avun toimista vuonna 2019: https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/financing-decisions-hips-2019_en
- Tietoa aiempien vuosien toiminnasta: https://ec.europa.eu/echo/who/accountability/annual-reports_en
- ECHOn vuoden 2019 toimintakertomus: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-report-2019-european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations-echo_fi
- Vuoden 2019 hallinto- ja tuloksellisuuskertomus: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-management-and-performance-report-2019_fi
- ECHOn arviointikertomukset: http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations en
- Euroopan komission ja jäsenvaltioiden humanitaarisen avun rahoitusta koskevat tiedot: https://webgate.ec.europa.eu/hac/
- Maailmanlaajuinen INFORM-riski-indeksi https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/inform-index

Luettelo vuoden 2014 kumppanuutta koskevan puitesopimuksen allekirjoittaneista yhteistyökumppaneista

http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/weblistpartners.pdf

4 Humanitaarisesta avusta annettu asetus ei kata tähän kohtaan kuuluvia toimia, eikä niitä rahoiteta humanitaarisen avun talousarviosta.